

UZBEKISTAN'S ACCESSION TO THE WTO IN THE GLOBAL ECONOMIC ENVIRONMENT: RISKS AND OPPORTUNITIES

Mislimbekova Namuna Mamurjon qizi

Abstract

This article analyzes the process of Uzbekistan's accession to the World Trade Organization (WTO) and its impact on the country's economy. Uzbekistan's accession to the WTO creates opportunities for integration into the global economy, entering the international trade environment, and enhancing competitiveness. However, this process also has both positive and negative aspects, which are examined as risks and opportunities. The article analyzes the risks, strategies, and necessary political, economic, and institutional measures for the successful implementation of Uzbekistan's accession to the WTO.

Basic words and concepts: World Trade Organization, Uzbekistan, economic integration, international trade, competitiveness, risks, opportunities, economic policy, economic development, trade liberalization.

ПРИСОЕДИНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА К ВТО В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ: РИСКИ И ВОЗМОЖНОСТИ

Аннотация

В данной статье анализируется процесс вступления Узбекистана в Всемирную торговую организацию (ВТО) и его влияние на экономику страны. Вступление Узбекистана в ВТО создаёт возможности для интеграции в мировую экономику, вступления в международную торговую среду и повышения конкурентоспособности. Однако этот процесс также имеет как положительные, так и отрицательные стороны, которые рассматриваются как риски и возможности. В статье анализируются риски, стратегии и необходимые политические, экономические и институциональные меры для успешной реализации процесса вступления Узбекистана в ВТО.

Ключевые слова и понятия: Всемирная торговая организация, Узбекистан, экономическая интеграция, международная торговля,

конкуренентоспособность, риски, возможности, экономическая политика, экономическое развитие, либерализация торговли.

GLOBAL IQTISODIY MUHITDA O‘ZBEKISTONNING JSTGA QO‘SHILISHI: RISKLAR VA IMKONIYATLAR

Mislimbekova Namuna Mamurjon qizi

Annotatsiya:

Ushbu maqolada O‘zbekistonning Jahon Savdo Tashkilotiga (JST) qo‘shilishi jarayoni va bu jarayonning mamlakat iqtisodiyotiga ta‘siri tahlil etiladi. O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishi, jahon iqtisodiyoti bilan integratsiya qilish, xalqaro savdo muhitiga kirishish va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatlarini yaratadi. Biroq, bu jarayonning ijobiy va salbiy tomonlari ham mavjud bo‘lib, ular risklar va imkoniyatlar sifatida ko‘rib chiqiladi. Maqolada O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishi bilan bog‘liq risklar, strategiyalar va bu jarayonning samarali amalga oshirilishi uchun zarur bo‘lgan siyosiy, iqtisodiy va institutsional chora-tadbirlar tahlil qilinadi.

Tayanch so‘zlar va tushunchalar: Jahon Savdo Tashkiloti, O‘zbekiston, iqtisodiy integratsiya, xalqaro savdo, raqobatbardoshlik, risklar, imkoniyatlar, iqtisodiy siyosat, iqtisodiy rivojlanish, savdo liberallasuvi.

Kirish. O‘zbekistonning Jahon Savdo Tashkilotiga qo‘shilishi — mamlakatning global iqtisodiyotga integratsiyalashuvi yo‘lida katta qadamdir. Ushbu jarayon nafaqat tashqi savdo aloqalarini kengaytirish, balki mamlakatning iqtisodiy rivojlanishiga yangi imkoniyatlar yaratishi kutilmoqda. Biroq, JSTga qo‘shilish jarayoni bir qator iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy o‘zgarishlarni talab qiladi. Ushbu maqola O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishi bilan bog‘liq risklar va imkoniyatlarni, shu bilan birga, mamlakat iqtisodiyoti uchun bunday integratsiyaning qanday ta‘sir qilishini tahlil etadi.

- **Mavzuga oid adabiyotlar tahlili (Literature review).** O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishi masalasi ko‘plab tadqiqotchilar tomonidan o‘rganilgan. Ayniqsa, 1990-yillardan boshlab, JSTga qo‘shilish jarayonining iqtisodiy va siyosiy ta‘siri to‘g‘risida bir qator ilmiy ishlanmalar mavjud. Bular orasida, Xusanov (2015) va Raxmonov (2018) o‘zining tadqiqotlarida O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishining iqtisodiy samaralarini tahlil qilib, mamlakatning savdo sektori va qishloq xo‘jaligiga

bo‘lgan ta‘sirini ko‘rsatgan.[1,39] Shu bilan birga, Nurmatov (2017) va Qodirov (2020) o‘z tadqiqotlarida JSTga qo‘shilishning davlat iqtisodiyotidagi risklarni kamaytirish va raqobatni oshirishga qanday imkoniyatlar yaratishini ko‘rib chiqishgan. Shuningdek, xalqaro tajriba asosida, Xitoy, Indoneziya va Vyetnamning JSTga qo‘shilishidagi tajribalari tahlil qilinib, O‘zbekiston uchun tavsiyalar berilgan.[2,41]

- **Tahlil va natijalar (Analysis and results).** O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishining ijobiy va salbiy tomonlarini tahlil qilish orqali, mamlakat uchun turli imkoniyatlar va risklar aniqlanishi mumkin.

Imkoniyatlar

Global bozorga kirish: JSTga qo‘shilish orqali O‘zbekistonning eksport salohiyati kengayadi. Mamlakat o‘z mahsulotlarini JSTga a‘zo davlatlar bozorlariga erkin kirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa eksportning diversifikatsiyasiga olib keladi va iqtisodiy o‘shishni tezlashtiradi.

Sarmoyalar va investitsiyalar: JSTga a‘zo bo‘lish orqali O‘zbekiston xalqaro investorlar uchun jozibador bo‘ladi. Sarmoyalar va investitsiyalar oqimining oshishi, yangi texnologiyalar va innovatsion yechimlarning mamlakatga kirishiga yordam beradi.

Tashqi savdoda liberallashtirish: Savdo tariflari va tarif bo‘lmagan to‘siqlarni kamaytirish orqali O‘zbekiston jahon bozorida yanada raqobatbardosh bo‘ladi. Bu iqtisodiy islohotlarni jadallashtiradi.

Texnologik va bilim transferi: JSTga qo‘shilish mamlakatga zamonaviy texnologiyalarni va ilmiy-texnikaviy bilimlarni olib keladi. Bu esa mahalliy ishlab chiqarish va sanoatni modernizatsiya qilish imkoniyatini yaratadi.

Risklar

Mahalliy sanoatning zaiflashishi: JSTga qo‘shilish bilan birga, ba‘zi mahalliy sanoat tarmoqlari raqobatga dosh bera olmaydi. Bu esa importning o‘shishi va ba‘zi sanoat tarmoqlarining yopilishiga olib kelishi mumkin.

Ishlab chiqarish sektorining yomonlashishi: O‘zbekistonning ba‘zi sanoat tarmoqlari hali ham ilg‘or texnologiyalar va zamonaviy ishlab chiqarish usullariga ega emas. JSTga qo‘shilish ushbu tarmoqlarda raqobatni kuchaytirishi va ishlab chiqarish sifati yomonlashishiga olib kelishi mumkin.

Xalqaro bozordagi narxlarning o‘zgarishi: JSTga qo‘shilish, ayniqsa, xalqaro narxlar bo‘yicha barqarorlikni saqlashni qiyinlashtirishi mumkin. Mamlakatda

bozor narxlarining o'zgarishi ijtimoiy tengsizlikni kuchaytirishi va ijtimoiy taranglikka olib kelishi mumkin.

Xalqaro siyosiy va iqtisodiy risklar: Jahon bozorida siyosiy va iqtisodiy beqarorlik, valyuta kurslarining o'zgarishi, savdo urushlari va boshqa tashqi omillar O'zbekistonning iqtisodiy holatiga ta'sir qilishi mumkin.

Davlat Siyosati va Strategiyalar

Yuqori malakali kadrlar tayyorlash: JSTga qo'shilish jarayonida O'zbekiston o'zining mehnat bozorini tayyorlashga e'tibor qaratishi kerak. Xalqaro mehnat bozoriga kirish uchun malakali ishchi kuchi zarur.

Sanoatni modernizatsiya qilish: Mamlakatning sanoat tarmoqlarini raqobatbardosh qilish uchun yangi texnologiyalar va ishlab chiqarish usullarini joriy etish kerak. Bu esa eksport imkoniyatlarini oshiradi.

Iqtisodiy islohotlarni davom ettirish: O'zbekistonning iqtisodiy islohotlari JSTga qo'shilish jarayonida davom ettirilishi kerak. Iqtisodiy liberallashtirish, davlat tomonidan o'rnatilgan to'siqlarni kamaytirish va erkin bozorni rivojlantirishga yo'naltirilgan chora-tadbirlar zarur.

- Xulosa va takliflar (Conclusion/Recommendations).

O'zbekistonning JSTga qo'shinishi mamlakat iqtisodiyotining global bozorga integratsiyasiga yangi imkoniyatlar yaratadi. Biroq, bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy sohalarda keng ko'lamli islohotlar talab etiladi.

Takliflar:

Mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlash: JSTga qo'shilish jarayonida mahalliy sanoatni himoya qilish uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlovchi chora-tadbirlar joriy etilishi kerak.

Iqtisodiy diversifikatsiya: O'zbekiston iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishni davom ettirishi kerak. Bu yangi sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va mamlakatning eksport salohiyatini oshirishga yordam beradi.

Ijtimoiy himoya choralari: JSTga qo'shilish jarayonida ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun ijtimoiy himoya choralari, shu jumladan, ta'lim va ish bilan ta'minlash dasturlarini ishlab chiqish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.Xusanov, M. (2015). "O‘zbekistonning Jahon Savdo Tashkilotiga qo‘shilishining iqtisodiy ta‘siri." Tijorat va iqtisodiy tahlil jurnali.

2.Raxmonov, S. (2018). "Savdo liberallasuvi va O‘zbekistonning JSTga qo‘shilishi." O‘zbekiston iqtisodiyoti.

3.Nurmatov, T. (2017). "Jahon Savdo Tashkilotiga a‘zo bo‘lishning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta‘siri." Xalqaro iqtisodiyot.

4.Qodirov, A. (2020). "Jahon Savdo Tashkilotiga qo‘shilish va yangi iqtisodiy imkoniyatlar." Global iqtisodiy taraqqiyot.

Research Science and Innovation House

